

NÉZŐPONT INTÉZET

2018-BAN VÉGET ÉRHET VONA GÁBOR PÁRTELNÖKSÉGE

A NÉZŐPONT INTÉZET ELEMZÉSE
2016.05.06.

ÖSSZEFOGLALÓ

- A Vona Gábor vezette Jobbik a 2014-es parlamenti választás óta nem vált kormányváltó erővé, hosszú ideje nem képes egyetlen társadalmi ügyet sem tartósan napirenden tartani és támogatottsága is csupán a 2014-es szinten hullámozik.
- Ebben a helyzetben a párton belüli törésvonalak felerősödtek, egyre több jobbikos kérdőjelezi meg nyilvánosan a „néppártosodás” stratégiájának eredményességét.
- A pártelnök előremenekült és ahelyett, hogy a tisztújító kongresszuson saját politikájának sikertelensége miatt kellene magyarázkodnia, bűnbakokat jelölt meg a leváltandó alelnökök személyében, elterelve ezzel a figyelmet politikai kudarcairól.
- Egyre nagyobb kérdés ugyanakkor, hogy a párttagság meddig bízik Vona Gáborban, aki mostani ígéreteihez hasonlóan már 2014 április 6-a előtt is kormányzásra készült, ugyanakkor a 2010-es mandátumarányhoz képest is kevesebb jobbikos jutott be végül a parlamentbe.
- Egy hasonló kudarcnak 2018-ban már egyértelműen Vona Gábor lehet az egyedüli személyi felelőse a Jobbikon belül, miután a pártszabályok módosításával végleg kiszorítja az elnökségből belső ellenzékét.

VONA GÁBOR LEHET EGY 2018-AS VÁLASZTÁSI KUDARC EGYSZEMÉLYI FELELŐSE

Vona Gábor többször világossá tette párttársainak, hogy aki a „néppártosodás” stratégiáját kritizálja, annak új pártelnököt kell keresnie. A néppártosodás viszont eddig a már meglévő törésvonalakat mélyítette. Míg korábban a Jobbik egy egységes és jelentősebb belső vitáktól mentes párt képét tudta mutatni magáról (még ha voltak is belső viták és többen távoztak a pártból), mára nyilvánvalóvá váltak az erősödő belső ellentétek. Ahogy a Nézőpont Intézet már 2010-ben jelezte,¹ többek között Novák Előd személye és politizálása áll e konfliktus középpontjában.

Vona Gábor a 2016-os tisztújító kongresszus előtt – megelőzve a belső ellenzék vele szembeni esetleges fellépését – elkezdte az érintettek kiszorítását a pártvezetésből. A pártelnök az alapszabály és a választási szabályzat korábbi módosításán keresztül elérte, hogy az elnökségbe csak olyanok kerüljenek, akik hozzá lojálisak. A belső ellenzék tehát az alapszabály és a választási szabályzat módosításával – az elnöki vétó bevezetésén keresztül – kívánja kiszorítani a pártvezetésből.² Mivel a Jobbik alapszabálya csak tág kereteket állapít meg a belső működésre, amit az elnökség tölthet meg részletes tartalommal, a jövőben Vona Gábor szinte kontroll nélkül vezetheti pártját. E döntésével ugyanakkor azt is vállalta a pártelnök, hogy egy várható 2018-as választási kudarc után ő lesz az egyszemélyi felelős a párton belül.

¹ Nézőpont Intézet: A Jobbik kilenc törésvonala, 2010. március 26.

(<http://nezopointintezet.hu/files/2010/12/2010.03.26.-A-Jobbik-kilenc-t%C3%B6r%C3%A9svonala.pdf>)

² Megjegyzendő, hogy a Jobbik alapszabálya és választási szabályzata nem érhető el online, ahhoz csak a bíróságon lehet hozzáférni.

A SZÁMOK NEM IGAZOLJÁK A NÉPPÁRTOSODÁS SIKERÉT: 2014-ES SZINTEN A JOBBIK TÁMOGATOTTSÁGA

A Jobbik képviselői a 2010-es parlamenti választást követően még a parlamenti helyek 12,2 százalékát birtokolták, a 2014-es voksolást követően azonban már csak a mandátumok 11,6 százalékával bírtak. Annak ellenére, hogy Vona Gábor a 2014-es választást megelőzően még arról beszélt: „a Jobbik felkészült a kormányzásra” és „pártja a kampányt megnyerve bízik abban, hogy április 6-án a választást is megnyeri”, nem tudtak átütő sikert elérni. 2015 első felében a párt a teljes felnőtt népesség körében ugyan növelni tudta táborát – tavaly áprilisban már a 17 százalékot is elérve –, az év második felére ismét tartósan a 2014-es szintre ragadt be támogatottságuk.

A JOBBIK ÉS A 2014-ES BALOLDALI ÖSSZEFOGÁS PÁRTJAINAK (MSZP, DK, EGYÜTT, PM) TÁMOGATOTTSÁGA A TELJES FELNÖTT KÉPESSÉG KÖRÉBEN

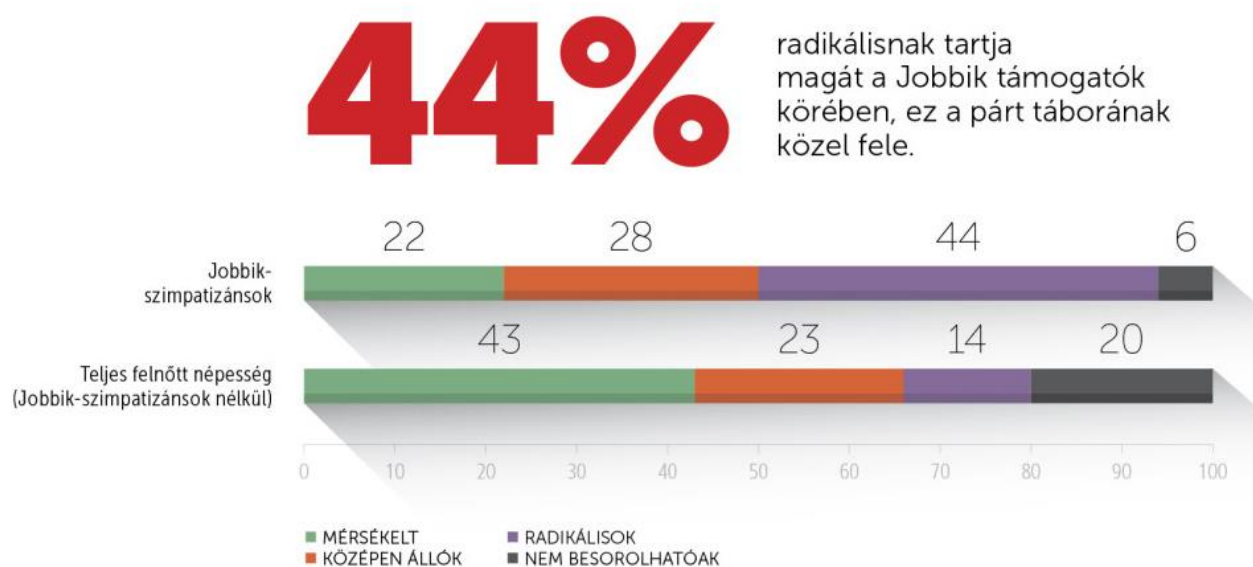
NYOLC KÖZVÉLEMÉNY-KUTATÓ CÉG (IPSOS/ZRI, IRÁNYTŰ INTÉZET, MEDIÁN, NÉZŐPONT INTÉZET, PUBLICUS INTÉZET, REPUBLIKON INTÉZET, SZÁZADVÉG, TÁRKI) MÉRÉSI EREDMÉNYEINEK ÁTLAGA

Az adatokból látszik, hogy a tavaly év végén meginduló gyengülésnek köszönhetően a Jobbik egyáltalán nem a kormánypárt kihívója címért küzd, mindössze a baloldali blokkal verseng a baloldalhoz képest erősebb ellenzéki erőter kialakításáért. A baloldali (MSZP, DK, Együtt, PM) tábor jelenleg együttesen támogatottabb, mint a Jobbik. A radikális párt tavaly csupán két hónap erejéig tudta megelőzni az eleve válságban lévő baloldali tömböt.

Tovább nehezíti emellett a Jobbik pozícióját, hogy a közbeszédben „radikálisnak” nevezett belső ellenzék kiszorításával a jelenlegi tábor egy része is elbizonytalanodhat. Amint a Nézőpont Intézet korábbi kutatásában már felhívta rá a figyelmet: míg a Jobbik-szimpatizánsok nélküli teljes felnőtt népesség mindössze 14 százaléka határozza meg magát radikálisként, addig a Jobbik-táboron belül 44 százalékot tesz ki a magukat radikálisnak nevező szimpatizánsok aránya. Így a Jobbik elnökének

taktikája a jelenlegi párttábor egyben tartása szempontjából komoly töréshez vezethet, hiszen Vona Gábor belső ellenzékét leginkább a párt „radikális” szárnyához sorolt pártvezetők jelentik. Háttérbe kerülésükkel, illetve kiszorításukkal és a belső konfliktusok előtérbe kerülésével könnyen elbizonytalanodhatnak, lemorzsolódhatnak a Jobbik-tábor jelenleg közel felét kitevő radikális szimpatizánsok.

A Nézőpont Intézet telefonos közvélemény-kutatása 2016. április 15-20. között készült 1000 fő megkérdezésével. A minta reprezentatív a 18 évesnél idősebb lakosságra nem, kor, régió, településtípus és iskolai végzettség szerint. 1000 fős mintanagyság esetén a maximális mintavételi hiba 3,2 százalék.

Jelenleg tehát a Jobbik számára nem az új szimpatizánsok megszólítása az elsődleges feladat, hanem a még a Jobbikot támogató, magukat „radikálisnak” nevező és jelentős tábort alkotó szavazók megtartása. Ugyanakkor a belső viták elhúzódásával, a tisztújító kongresszus esetleges vitáival a párt központi kommunikációja háttérbe szorulhat és gyengítheti a párt táborának egyben tartását célzó törekvéseket.

SZINTE AZ ÖSSZES ELLENZÉKI VEZETŐ TÖBBSZÖR JUT SZÓHOZ, MINT VONA GÁBOR

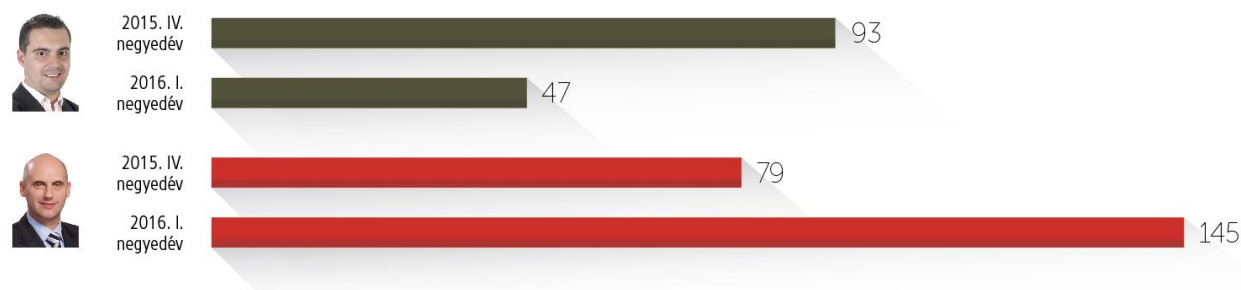
Míg 2015 tavaszán a Jobbik táborának bővülése az időközi választás sikere uralta a pártról szóló híradásokat, a párt napirend-formáló képessége a tavalyi év végére fokozatosan megszűnt. Érzékelve a problémát, több eszközzel is próbálkoztak visszaszerezni a kezdeményezést, ugyanakkor ezek a próbálkozások sorra kudarcba fulladtak: elbukott a férfiak korkedvezményes nyugdíjáról szóló népszavazási kezdeményezés, de a korrupcióval és az állami földek értékesítésével kapcsolatos felvetések sem jelentettek tartósan átütő témát. Külön érdekesség továbbá, hogy a Jobbik ezekben

az ügyekben nem önállóan artikulálta véleményét, hanem több esetben a baloldali pártokkal együttműködve, közös akciók keretében.

A Jobbiknak – más európai radikális jobboldali erővel ellentétben – az illegális bevándorlás témájában sem nyílt tér. Október elején egy kvótarendszerrel kapcsolatos népszavazási kezdeményezéssel próbáltak kezdeményező szerepbe kerülni, majd új stratégiával próbálkoztak, a téma súlyának csökkenésében bízva egyre kevesebbet kommunikáltak a kérdésben, és más ügyeket igyekeztek előtérbe helyezni. A párt ismét a korrupciós tematikát kívánta a bevándorlás mellé emelni, eddig azonban nem sikerült látható politikai tőkét kovácsolni ebből a kérdésből sem.

A Jobbik politikusainak és személy szerint Vona Gábor napirendalakító szerepének csökkenését jól példázza a Nézőpont Intézet 2016. első negyedévének esti hírműsorait vizsgáló elemzése is. Az adatok azt mutatták, hogy míg a vezető csatornák hírműsoraiban a szocialista pártelnök magasan vezette a legtöbbször saját hangon megszólaló ellenzéki politikusok listáját, addig Vona Gábor háttérbe szorult és ellentétben az azt megelőző időszakokkal – amikor még ő vezette az ellenzéki politikusok megszólalási listáját – a PM kivételével ma már az összes ellenzéki párt vezetője megelőzte a Jobbik elnökét e téren.

VONA GÁBOR ÉS TÓBIÁS JÓZSEF SAJÁT HANGOS MEGSZÓLALÁSAINAK SZÁMA A TV2, RTL KLUB, M1, HÍRTV, ECHOTV ÉS ATV VIZSGÁLT ESTI HÍRADÓIBAN

2018: VÁLASZTÁSI KUDARC, TÁVOZÓ PÁRTELNÖK?

Vona Gábort egy potenciális miniszterelnök-jelölti versenyben lényegesen kevesebben támogatnák, mint a jelenlegi miniszterelnököt, Orbán Viktort. A Nézőpont Intézet 2015 közepén – a Jobbik támogatottságának csúcspontján – készített kutatása³ korábban már rámutatott arra, hogy míg a kormánypártok esetében a párt szavazói szinte kizárólag Orbán Viktort tartják alkalmas kormányfőnek, addig a Jobbik elnökét egy potenciális miniszterelnök-jelölti versenyben kevesebben támogatnák, mint a pártját. A helyzeten tovább ront, hogy azóta a Jobbik támogatottsága jelentősen csökkent a teljes felnőtt népességben belül.

³ Nézőpont Intézet: Nem tört át az üvegplafon, 2015.05.06.

(<http://nezopointintezet.hu/analysis/nem-tort-az-uevegplafon-tovabbi-korlatok-jobbik-erosodese-elott/>)

Nemzetközi példák alapján a Jobbikhoz hasonló szélsőjobbaldali pártok csak akkor tudtak megerősödni és potenciális váltópárttá alakulni, ha a kormányzó elitpártok támogatottsága összeomlott vagy jelentős, a társadalom többségét kitevő protesthangulat alakult ki az országban. Ennek köszönheti megerősödését és sikereit például az Osztrák Szabadságpárt, amely a jobbközép Néppárt és a Szociáldemokrata Párt népszerűtlen bevándorláspolitikáját kihasználva sikeresen becsatornázza az elégedetlen szavazókat, mára pedig komoly ellenfelévé vált a nagykoalíciót alkotó pártoknak.

Magyarországon ugyanakkor nem alakult ki tartós protesthangulat, a kormánypártok ciklusuk közepén is akkora támogatottsággal rendelkeznek, hogy egy most vasárnapi választáson újból magabiztos többséget szerezni az Országgyűlésben. Emellett az ország egyre szélesebb gazdasági mozgásterének köszönhetően a kormány számára a ciklus második felében további lehetőségek adódnak arra, hogy a javuló gazdasági eredményeket az állampolgárok a mindennapi életük során is egyre inkább érezhessék. Így a 2017-es büdzsé tervezete jelentős adócsökkentésekre és béremelésekre nyújt lehetőséget. Ebben a gazdasági és politikai környezetben a protesthangulat növekedésére számítani nem tűnik reális forgatókönyvnek.

A Jobbik számára ebből fakadóan 2018-ban a választási győzelem és az önálló kormány alakításának lehetősége sem reális célkitűzés. Vona Gábor viszont a 2018-as választás sorsdöntő lesz, hiszen hasonlóan 2014-hez, ismét azzal kampányol és azért kér bizalmat párton belül, hogy önálló győzelemre vihesse pártját. Ennek a realitása ugyanakkor csekély, a Jobbik reálisan a parlamenti mandátumarányának növekedésében bízhat. Kérdéses azonban, hogy a választási győzelemmel hitegetett párttagság számára egy újbóli választási kudarc mennyire bizonyul elegendőnek és továbbra is hivatalban tartják-e az akkor már több országos választást elvesztő pártelnököt, illetve a most háttérbe szorított tagok nem kezdenek-e alternatíva-formálásba. Mindenesetre Vona Gábor már előrevetítette, hogy döntését átgondolta és „mind a kongresszuson, mind 2018-ban vállalja érte a felelősséget”.⁴

⁴ N1 televízió Vona7 című műsora, 2016.04.29.